

सन रुपसुंग

[सहायवा]

नकतूसुंफेओपरऱासुपुतुयऱुडडन

สน รุปสูง

[สหายวา]

นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

อนุสรณ์ เนื่องในงานฌาปนกิจ

วันเสาร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ณ วัดทรงศิลา บ้านท่านางแนว อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น

เรียบเรียง : สุธิดา บัวสุขเกษม

“ครูสน รูปสูง”

ครูสน รูปสูง ในฐานะแกนนำสภาองค์กรชุมชนตำบลท่านางแนว อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น สมัยอดีตครูสน เป็นครู ประชาบาลมาก่อน ภายหลังออกจากป่า ครูสน ก็มุ่งมั่นทำงานเพื่อ ชุมชนอย่างจริงจัง เป็นเกษตรกร เป็นนักพัฒนาเพื่อชุมชนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย มา ยาวนาน แม้วันเปลี่ยนเวลาผ่านความไฝ่ฝันของครูสน นักสู้จากที่ ราบสูงยังมั่นคง

“การเปลี่ยนแปลงประเทศผมเชื่อว่าประชาธิปไตย ชุมชนจะไปกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว แล้วประชาชนจะลุกขึ้นมา เปลี่ยนแปลง ผมอยากเห็นชาวบ้านลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงตัวเขา เอง เปลี่ยนวิธีคิด เปลี่ยนการแบมือขอ เป็นเรื่องที่ใหญ่มาก นี่คือ สิ่งที่ผมหวัง” ครูสนกล่าว

สน รูปสูง [สหายวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๓)

"ครูสน รูปสูง" นักเคลื่อนไหว เพื่อคนข้างล่างพุด้อยโอกาส

ครูสน รูปสูง ได้เสียชีวิตลงด้วยวัย ๖๙ ปี
ด้วยอาการหัวใจวาย เมื่อช่วงค่ำวันที่ ๒๕ ก.ค. ๒๕๕๙

นายประกาศิต รูปสูง บุตรชายนายสน กล่าวว่า ที่ผ่านมา พ่อทำงานเป็นนักเคลื่อนไหว ทำให้ไม่มีเวลาได้พักผ่อน ต่อมาระยะหลังมีอาการป่วยด้วยโรคเส้นเลือดหัวใจตีบ ได้เข้ารับการรักษาเป็นระยะ และเริ่มทำงานน้อยลง หันมาดูแลสุขภาพมากขึ้น เริ่มออกกำลังกายด้วยการปั่นจักรยาน วันละประมาณ ๓๐-๔๐ กม. ต่อมาพ่อมีอาการป่วยเพิ่มขึ้นจากภาวะไตเสื่อมร่วมด้วย จึงได้ออกกำลังกายด้วยการปั่นจักรยานอย่างจริงจัง

นายประกาศิต กล่าวว่า วันนี้ช่วงเย็นพ่อได้ไปปั่นจักรยานตามปกติ เวลาผ่านไปชั่วโมงเศษๆ พ่อได้โทรศัพท์มาหาแม่ขอความช่วยเหลือโดยบอกว่า มีอาการเหนื่อยจนซ็อค อยู่ที่ถนนสายเมืองพล-ชัยภูมิ ทางบ้านจึงรีบออกไปช่วยเหลือ นำส่งโรงพยาบาลแวงน้อย สภาพขณะนั้น ยังรู้สึกตัวดี เมื่อถึงโรงพยาบาลแวงน้อย สภาพขณะนั้น ยังรู้สึกตัวดี เมื่อถึง รพ. เจ้าหน้าที่ได้พยายามใส่เครื่องช่วยหายใจ แต่พ่อได้ตื่นส่งเสียงร้อง ไม่นานก็เงียบไป แพทย์ตรวจพบหัวใจวาย จึงได้ปั๊มหัวใจอยู่

สน รุปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๔)

**นานประมาณ ๓๐ นาที แต่ก็ไม่สามารถช่วยเหลือได้ เสียชีวิต
เมื่อเวลาประมาณ ๑๘.๐๐ น.**

ครูสน รุปสูง เสียชีวิตลงในวัย ๖๙ ปี ด้วยอาการหัวใจวาย เมื่อช่วงค่ำ วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ส่วนสาเหตุ คาดว่า เนื่องจากพักผ่อนไม่เพียงพอ เพิ่งเดินทางกลับจากประชุมที่ จ.อุดรธานี - จ.หนองบัวลำภู และขณะที่ไปปั่นจักรยาน สภาพอากาศร้อนอบอ้าว ด้วยฝนไม่ตกมาหลายวันแล้ว ทำให้อาการเส้นเลือดหัวใจตีบกำเริบ เลือดไปเลี้ยงหัวใจไม่ทัน จนเกิดการ **ช็อค**

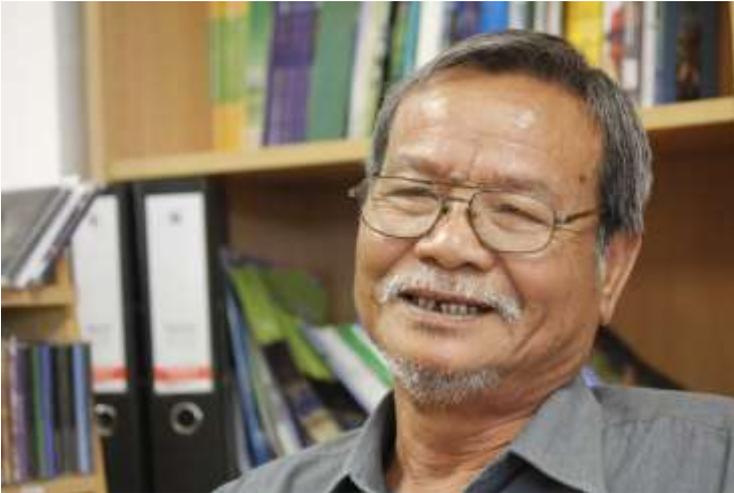
ครูสน เป็นผู้มุ่งมั่นทำงานเพื่อชุมชนอย่างจริงจัง เป็น เกษตรกร เป็น นักพัฒนา เพื่อชุมชน ท้องถิ่น ในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยมายาวนาน แม้วันเปลี่ยนเวลาผ่านความไฝ่ฝันของครูสน นักสู้จากที่ราบสูงยังมีมั่นคง

ในปี พ.ศ. ๒๕๔๘ ครูสนได้เป็นที่ปรึกษา สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน(องค์การมหาชน) หรือ พอช. พร้อมร่วมผลักดัน พ.ร.บ.สภาองค์กรชุมชน ในปี พ.ศ. ๒๕๔๙ ร่วมกับองค์กรชุมชนทั่วประเทศ ในนามสมัชชาองค์กรชุมชนแห่งประเทศไทย (สอท.) เพื่อรองรับสิทธิของชุมชนในการมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการติดตามตรวจสอบโครงการ กิจกรรมที่กำลังดำเนินการหรือที่จะมีขึ้น อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สิ่งแวดล้อม และสุขภาพอนามัยของชุมชน และยังรวมถึงตำแหน่งในหน่วยงานอื่นๆ ในฐานะผู้นำองค์กรชุมชนภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ

ครูสน เคยกล่าวไว้เมื่อช่วงปี ๒๕๕๗ หลังการปฏิวัติโดย คสช. ว่า **“วันนี้คุณต้องฟังประชาชน ฟังเสียงคนข้างล่าง การ**

สน รุปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๕)

เปลี่ยนแปลงประเทศผมเชื่อว่าประชาธิปไตยชุมชนจะไปกระตุ้น
ให้เกิดความตื่นตัว แล้วประชาชนจะลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลง ผม
อยากเห็นชาวบ้านลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงตัวเอง เปลี่ยนวิธีคิด
เปลี่ยนการแบมือขอ เป็นเรื่องที่ใหญ่มาก นี่คือนี่สิ่งที่ผมหวัง”

สน รูปสูง [สหยาวยา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๖)

ประวัติและผลงาน

นายสน รูปสูง

นายสน รูปสูง เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๙๐ เกิดในครอบครัวเกษตรกรที่ยากจน มีวิถีชีวิตที่อัตคัด เนื่องจากบิดามารดามีบุตรถึง ๙ คน หนีภัยแล้งมาจากจังหวัดมหาสารคาม

ในวัยเด็กบิดาจึงได้นำไปฝากไว้กับพระ ให้ช่วยสอนเขียนและหัดอ่าน หลังจากนั้นจึงได้เข้าเรียนที่โรงเรียนในอำเภอพล ด้วยการอาศัยอยู่กับวัดจะต้องปฏิบัติภารกิจช่วยพระบิณฑบาตก่อนมาโรงเรียน ยิ่งในฤดูหนาวพระออกบิณฑบาตสายกว่าปกติทำให้ถูกคุณครูทำโทษทุกวันเพราะมาสาย ในตอนเย็นหลังเลิกเรียนทางวัดไม่มีอาหารให้ทาน ก็ต้องอยู่ในสภาพอดมื้อกินมื้อ จึงต้องไปหาจักรยานสามล้อมเข้าถีบเพื่อหาเงินเลี้ยงตนเอง ด้วยวัยเพียง ๑๑ ปี แต่ด้วยเป็นเด็กที่เรียนดีสอบได้ที่ ๑ มาตลอด ทำให้ครูสนับสนุนให้ไปสอบครูแข่งขันกับนักเรียนอื่นๆ ที่มาจาก ๕ จังหวัดในภาคอีสาน เมื่อครั้งสอบเข้าได้ ก็เกือบไม่ได้เข้าเรียน เพราะไม่มีผู้ปกครองมามอบตัว ทำให้ภารโรงในขณะนั้นสงสารจึงรับเป็นผู้ปกครองให้ ทั้งที่ไม่ได้รู้จักกันจึงทำให้ได้เข้าเรียนครู ที่ จ.อุดรธานี

และในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้บรรจุรับราชการครูที่อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ในปีเดียวกันนี้เองได้สมรสกับนางประนอม คลังจินดา (รูปสูง) มีบุตรชาย ๒ คน คือ คนที่ ๑ ชื่อ นายอัศวิน รูป

สน รูปสูง [สหยาวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๗)

สูง ปัจจุบัน อายุ ๔๖ ปี ประกอบอาชีพค้าขาย และคนที่ ๒ ชื่อ นาย
ประกาศิต รูปสูง ปัจจุบันอายุ ๔๕ ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร

ขณะนั้นบิดาซึ่งเป็นเกษตรกรที่อ่านหนังสือไม่ออก ได้ไป
กู้ยืมเงินจากนายทุนในหมู่บ้าน โดยนำที่นาไปจำนอง และถูก
นายทุนโกงด้วยการเพิ่มตัวเลขในสัญญา ทำให้นายสนได้ตระหนัก
ถึงความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมที่มีต่อคนยากจน จึงได้ศึกษา
ต่อคณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง และขณะนั้นในปี พ.ศ.
๒๕๑๖-๒๕๑๗ แต่ยังไม่ทันจบ เกิดเหตุการณ์ประท้วงใหญ่
ของนักศึกษาเพื่อต่อสู้เรียกร้องประชาธิปไตย นายสนจึงได้เข้าร่วม
ขบวนการเรียกร้องประชาธิปไตยในช่วงปี ๒๕๑๗ ต่อเนื่องถึง ปี
๒๕๑๙ จึงได้เข้าป่าเพื่อต่อสู้ มีชื่อจัดตั้งว่า 'สหยาวา' อยู่เขต ๑๙๖
เขตเดียวกับหมอพลเดช ปีนประท๊ยะ โดยมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่อง
การให้ความรู้ และจัดตั้งกลุ่มสนับสนุนขบวนการ หลังจากนั้นอีก ๒
ปี เห็นว่า แนวทางดังกล่าวไม่สามารถแก้ไขปัญหาความยากจน
และความไม่เป็นธรรมในสังคมให้กับคน ยากจนได้

นายสน รูปสูง จึงได้กลับมารับราชการครูอีกครั้งในปี พ.ศ.
๒๕๑๙ และเริ่มรณรงค์เผยแพร่ประชาธิปไตยให้กับกลุ่มเกษตรกร
ที่ไม่สามารถอ่านเขียนได้ พร้อมกับเป็นครูประชาบาลสอนหนังสือ
ให้ความรู้กับเด็กๆ ประกอบกับนายสนเป็นผู้มีความรู้และสามารถ
ถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการจัดตั้งซึ่งได้ทำงานมวลชนมาขณะที่
เข้าป่า จึงได้ผสมผสานความรู้ด้านการจัดตั้งและการหาหนทาง
แก้ไขปัญหาความยากจนให้เกษตรกรไปพร้อมกัน

พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้จัดตั้งกลุ่มเลี้ยงสัตว์ทำนางแนวขึ้นปี พ.ศ.
๒๕๒๘ จัดตั้งกลุ่มสตรีพัฒนาทำนางแนว รวมถึงการจัดตั้งกลุ่มออม

สน รุปสูง [สหยาวยา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๘)

ทรัพย์สินและใช้แนวทางสหกรณ์ในการพัฒนาจนสามารถขยายแนวคิดได้จัดตั้งเป็นสหกรณ์ผู้เลี้ยงวัว ควาย ถึง ๓๑๙ สหกรณ์ใน ๑๙ จังหวัด และได้ขยายเครือข่ายปศุสัตว์ภาคอีสานจดทะเบียนเป็นชุมนุมสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสานครอบคลุมพื้นที่ ๑๙ จังหวัดภาคอีสาน

ก่อนจะลาออกมาเป็นเกษตรกรเต็มตัว เลี้ยงวัว ทำนา เลี้ยงเป็ด เลี้ยงไก่ จัดทำเป็นโครงการพัฒนาปศุสัตว์ภาคอีสาน พัฒนาเป็นสภาผู้เลี้ยงวัวควายภาคอีสาน โดยมีชาวบ้านมาร่วมตัวกัน การเลี้ยงวัวควายก็พัฒนามาเป็นรูปสหกรณ์มากขึ้น ตอนหลังตั้งเป็นสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน จดทะเบียนเป็นชุมนุมสหพันธ์สหกรณ์ภาคอีสาน มีสำนักงานอยู่ที่ตำบลท่านางแนว จังหวัดขอนแก่น

การรณรงค์ให้ประชาชนผู้ยากจนรวมกลุ่มแก้ไขปัญหาและช่วยเหลือซึ่งกันและกันนี้ได้รับแรงค์ทำงานขับเคลื่อนแนวทางดังกล่าวผ่านเครือข่ายครูเพื่อสังคม โดยให้ครูเป็นผู้ขับเคลื่อน ใช้การวิจัยปลูกจิตสำนึกให้ชาวบ้านศึกษาวิจัยการผลิต และการศึกษาดูงานจนกระทั่งความคิดตกผลึกและจัดตั้งเป็นกลุ่ม เครือข่ายสหกรณ์ สหพันธ์ และชุมนุมสหกรณ์ที่มีสมาชิกอยู่ใน ๑๙ จังหวัดกว่า ๕๐,๐๐๐ ราย การยอมรับการทำงานด้านสังคมของนายสนไม่เพียงแต่ได้รับการยอมรับจากประชาชนทั่วแดนอีสานเท่านั้น หน่วยงานราชการ และองค์กรพัฒนาเอกชน ยังยอมรับในความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา ไม่เอาเปรียบและมีความสามารถพิเศษในด้านการถ่ายทอด การเป็นวิทยากรที่มีความสนใจ และมุ่งมั่น ในเรื่องการแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงโครงสร้าง และเชื่อมั่นว่าองค์กรชุมชนสามารถกำหนดชีวิตของตนเองได้ด้วยการรวมตัวกัน

สน. รุปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๙)

เป็นสภาองค์กรชุมชน ที่มีบทบาทในการพัฒนาด้านต่างๆ ด้วยตนเองรวมถึงการพัฒนาจิตสำนึกทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้การเมืองภาคประชาชนมีความรู้และเท่าทันสถานการณ์ ตลอดจนการซื้อสิทธิขายเสียง

ประสบการณ์การทำงานพัฒนาที่ยาวนานกว่า ๓๐ ปี รู้ว่าสภาองค์กรชุมชนที่มีพระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนรองรับนี้ ไม่ใช่วิเศษ ที่จะแก้ไขปัญหาคความยากจนได้ทุกอย่าง แต่ข้อดีคือการกระตุ้นให้คนหันมาสนใจตื่นตัวเรื่องสิทธิและหน้าที่ของตนเอง เรียนรู้และยกระดับความยากจนให้มีความสามารถในการจัดการตนเองได้ เป็นโรงเรียนประชาธิปไตยที่ประชาชนได้เรียนรู้และเข้าถึงจิตวิญญาณความเป็นประชาธิปไตย และแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหา วิเคราะห์ตนเองและยกระดับการเรียนรู้ไปอย่างต่อเนื่อง นำไปสู่หลักนิติธรรม เกิดการถ่วงดุล และจะเป็นหลักธรรมาภิบาลในที่สุด

การเคลื่อนไหวเรื่องสภาพพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองที่ทำงานควบคู่ไปกับสภาองค์กรชุมชน ภายใต้ยุทธศาสตร์ชนบทล้อมเมืองนี้ ได้ปลุกฝังให้คนยากจนตื่นตัวและมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแนวคิดขององค์การบริหารส่วนตำบลให้มีการเปลี่ยนการเมืองฐานรากให้เกิดความเข้มแข็ง เน้นการมีส่วนร่วมของชาวบ้าน ปลุกฝังจริยธรรมให้กับนักการเมือง สร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาสังคมวางตัวเป็นกลาง ยุติความขัดแย้งป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง ทำให้นายสนยังคงให้ความสำคัญด้วยความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาโครงสร้างทางสังคมให้มีความเป็นประชาธิปไตย และด้วย

ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถด้านการผลิตเพื่อการพึ่งตนเองในท้องถิ่นเพื่อป้องกันคนในชนบทจากการคุกคามของตลาดสมัยใหม่ด้วยการสนับสนุนการทำปศุสัตว์สหกรณ์ในอันที่จะเป็นตลาดทางเลือกที่ชุมชนไม่เคยเข้าถึงมาก่อนด้วยการจัดโครงการศึกษาอย่างต่อเนื่อง เน้นการผสมผสานความรู้เกี่ยวกับชุมชนชนบท เข้ากับการพัฒนาเศรษฐกิจกระแสหลัก โดยมุ่งเน้นให้โอกาสการศึกษาแก่เยาวชนผู้ด้อยโอกาส นี่เป็นแนวคิดที่นายสนได้ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมมากกว่า ๓๐ ปี

และจากความสามารถและการทุ่มเท เสียสละอุทิศตนเพื่อการพัฒนาคนยากจนด้อยโอกาสในชุมชนชนบทที่ขาดโอกาสการพัฒนาที่ต่อเนื่องยาวนานกว่า ๓๐ ปี ทำให้นายสนได้รับรางวัลและการรับเชิญเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ ที่ปรึกษา มากมาย อาทิเช่น รางวัลพัฒนาชุมชนดีเด่นจาก ASOKA ประเทศสหรัฐอเมริกา คณะอนุกรรมการประสานงานสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) สมาชิกสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานกรรมการบริหารกองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยผู้นำชุมชนท้องถิ่น ที่ปรึกษา รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ดร.อดิศร เพียงเกษ) คณะอนุกรรมการสุขภาพและสภาวะแวดล้อม โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นต้น ความมุ่งมั่น ตั้งใจทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนตามระบอบประชาธิปไตยที่เสียสละทุ่มเท ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตต่อหน้าที่ที่ตลอดมา จนได้รับการยกย่องจากประชาชนทั่วทั้งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และขบวนการชุมชนระดับประเทศของนายสน รูปสูง จึงสมควรที่ผู้นำสมควรนำเป็นแบบอย่างที่ดีในการพัฒนาตนและพัฒนางานสืบไป

เปิดประเด็น

นายสน รุปสูง

(หนังสือกระบวนการขับเคลื่อนสภาองค์กรชุมชน
ก้าวผ่านปัญหา มุ่งหาความสำเร็จ.๒๕๕๕)

เนื่องจากประเทศไทยมีการปกครองแบบรวมศูนย์และผูกขาดอำนาจได้ที่ส่วนกลาง จึงทำให้ทิศทางการพัฒนาประเทศถูกกำหนดจากบนลงล่าง ระบบนี้ได้ทำลายชุมชนท้องถิ่นที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างกันและที่สำคัญ ทำให้สังคมไทยเกิดความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมในระดับที่รุนแรงมาก กล่าวคือ เกิดรายได้กระจุกตัว คนจำนวนน้อยร่ำรวยขึ้น คนจำนวนมากกลับมีรายได้ทรงตัวและต่ำลง การจัดการทรัพยากรธรรมชาติไร้ความเป็นธรรม โดยเฉพาะการจัดการที่ดินเกิดการกระจุกตัว คนร่ำรวยครอบครองที่ดินจำนวนมากของประเทศ คนฐานล่างกลับมีที่ดินไม่พอทำกินและไร้ที่ดิน การพัฒนาภาคอุตสาหกรรมได้ส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของคนฐานล่างในระดับที่รุนแรง ความเหลื่อมล้ำและไม่เป็นธรรมที่ได้ยกตัวอย่างดังกล่าวคือรากเหง้าวิกฤตสังคมไทยในปัจจุบัน

กล่าวอย่างเป็นรูปธรรมสำหรับคนฐานล่าง ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ที่อาศัยอยู่ในชุมชนชนบท ต้องเผชิญกับความอ่อนแอที่การ

สน. รูปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๑๒)

พัฒนาจากบทยิปยี่นให้ ชุมชนหมู่บ้านเป็นเพียงแหล่งเลี้ยงดูเด็ก
เยาวชน และคนชราภาพ ภาคเกษตรอันเป็นแหล่งผลิตอาหารและ
ลมหายใจของมวลมนุษย์ถูกละเลยทอดทิ้ง ไม่มีสถานะที่สำคัญต่อ
การพัฒนาอีกต่อไป

กฎแห่งสังขธรรมมีว่า ที่ไหนมีแรงกด ที่นั่นมีแรงต้าน
ขบวนการภาคประชาชน ทั้งภาคแรงงาน คนจนเมือง เกษตรกร
และคนชนชั้นกลางทั้งหลายเกิดการรวมตัวกันในรูปแบบต่าง ๆ
เคลื่อนไหวคัดค้านและเสนอข้อเรียกร้องเพื่อมีส่วนร่วมในการ
พัฒนา การชุมนุมหน้าทำเนียบรัฐบาลและหน้าตึกรัฐสภา จึง
ปรากฏให้เห็นแทบไม่เว้นวัน

ปัจจุบันแนวความคิดการพัฒนาจากล่างสู่บนโดยยึดชุมชนเป็น
ศูนย์กลาง ได้กลายเป็นคลื่นลูกใหม่โถมซัดศูนย์กลางอำนาจอย่างมี
พลัง องค์กรชุมชนทั้งเมืองและชนบทเป็นเครื่องมือที่ดีเยี่ยมของคน
ฐานล่าง เพื่อเปลี่ยนแปลงในระดับโครงสร้าง การเคลื่อนไหวของ
ภาคประชาชนซ้ำแล้วซ้ำอีก มันคือกระบวนการเรียนรู้เพื่อยกระดับ
แนวคิดและค้นพบเครื่องมือใหม่ ๆ ที่เหมาะสมอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

ปี พ.ศ. ๒๕๔๙ องค์กรชุมชนทั่วประเทศได้รวมตัวกันใน
นาม สมัชชาองค์กรชุมชนแห่งประเทศไทย (สอท.) ได้เสนอให้มี
พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชน เพื่อบรรณสิทธิของชุมชนในการมี
ส่วนร่วมกำหนดนโยบายและแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการ
ติดตามตรวจสอบโครงการ กิจกรรมที่กำลังดำเนินการหรือที่จะมี

สน รุปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๑๓)

ขึ้น อันจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย
ของชุมชน

พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนฉบับที่ยกร่างและผลักดัน
โดยสมัชชาองค์กรชุมชนแห่งประเทศไทย ได้คลอดออกมา ประกาศ
และมีผลบังคับใช้เดือนมกราคม พ.ศ.๒๕๕๑ จากภาระหน้าที่ตาม
กฎหมายบัญญัติไว้ จึงกล่าวได้ว่า สภาองค์กรชุมชนเป็นสภา
การเมืองของภาคประชาชน ใช้รูปแบบประชาธิปไตยทางตรงแบบมี
ส่วนร่วมในการปกครองตนเอง

เป็นที่น่ายินดีอย่างยิ่ง เพียงระยะเวลา ๓ ปี นับแต่
พระราชบัญญัติสภาองค์กรชุมชนมีผลบังคับใช้ องค์กรชุมชน
ทั่วประเทศได้จัดแจ้งจัดตั้งเป็นสภาองค์กรชุมชนประมาณ ๒,๘๐๐
ตำบล คิดเป็น ๓๕ % ของจำนวนตำบลที่มีในประเทศ และมี
แนวโน้มว่าจะครบทุกตำบลในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า สภาองค์กรชุมชนที่
เกิดแล้วนั้น ได้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองด้วยการเข้าไปมีส่วนร่วม
กำหนดนโยบาย การวางแผน การติดตาม ตรวจสอบ การพัฒนาทั้ง
ระดับตำบล จังหวัดและระดับชาติ ยังเกิดการเชื่อมโยงกันเป็น
เครือข่ายเพื่อต่อสู้คัดค้านโครงการที่ส่งผลกระทบต่อชุมชนอย่าง
เข้มข้นอยู่ทั่วประเทศ

เป็นเรื่องปกติธรรมดาตามกฎหมายแห่งธรรมชาติ การเกิด
ใหม่ ความเยาว์วัย ย่อมสะเปะสะปะในการเคลื่อนไหว แต่มันก็คือ
กฎแห่งการเรียนรู้และสั่งสมประสบการณ์ พวกเรามีความเข้าใจ
เสมอว่า การดำเนินการของสภาองค์กรชุมชนทั่วประเทศขณะนี้

สน รูปสูง [สหยาวยา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๑๔)

ความลำบากยิ่ง เรากำลังปฏิรูปวัฒนธรรมรวมศูนย์อำนาจ เรากำลังเผชิญหน้ากับวัฒนธรรมการใช้อำนาจ แต่หากเราฟันฝ่าไปได้ ประเทศออกจากวิกฤตใหญ่หลวงนี้ได้ สภาองค์กรชุมชนจะเป็นแนวรบที่สำคัญยิ่งต่อประเทศชาติ การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจให้กระจายถึงมือประชาชนได้อย่างแท้จริง บัดนี้สภาองค์กรชุมชนได้เริ่มลงมือกันแล้ว

ปีใหม่ ๕๙' ครุสน รูปสูง

บทสนทนาของครุสน กับ พี่ป๋วย (จันทนา เบญจทรัพย์) : เมื่อปีใหม่ ๒๕๕๙

"ไม่มีสิ่งใดที่มนุษย์ทำได้ ที่ไม่ทำวันนี้ เพราะไม่อย่างทำ
ปีนี้คนกลับบ้านมาก เสียงพลุดังเป็นระยะก่อนและหลังเที่ยงคืน
ขวดเหล้าเปียร์คงระกระระกะและกองพะเนิน โอ้...ปีใหม่ ๕๙"

...กลางวันอยู่ในห้องหุงกับโจโจ้(วู้คูใจ) ที่นาถูกทิ้งร้างมา
หลายปี เจ้าของมัวไปแก้ปัญหาประเทศ ถางต้นเสียวที่ขึ้นรกทั่ว
ผืนนา ๑๐ ไร่ จะปลูกหญ้าหนึ่งไร่ที่เหลือปลูกข้าว คิดอยู่เสมอว่า
พรุ่งนี้อาจจะไม่ล้มหายใจ จึงตั้งใจทำเกษตรเพื่อสังคม ชาวนา
วังเวงจริงๆ ได้ยินแต่เสียงกะแหร่งโจโจ้

สว่างของวันใหม่ คงต้องอยู่กลางทุ่งเช่นเคย ไม่ยินดียินร้าย
กับปีเก่าใหม่เท่าใดนัก เสียตายเงินตราค่าแรงสะสมมานานนับปี คง
เผากันหมดสิ้น เสียอีกทีก็ครึกโครมและท้องถนน คงเต็มด้วย
อันตรายทั้งปวง อยู่กับโจโจ้คงไม่คับแคบเกินไป

ที่นาสิบไร่อยู่ติดหนองบัว หนองบัวเป็นหนองสาธารณะมี
ความยาวประมาณหนึ่งกิโลเมตร ปัจจุบันพัฒนาเป็นหนองประปา
ของหมู่บ้าน มีป่าขึ้นรอบหนอง ทิวป่าที่มองเห็นปลายทุ่งคือฝั่ง
แม่น้ำชี ห่างจากที่นาหนึ่งกิโลเมตร ตอนนี้อยู่กับโจโจ้

"สถานการณ์บ้านเมืองและชุมชนเป็นอย่างไรน้อ อยู่กลาง
ทุ่ง เงียบ วังเวง คิดถึงเสมออะ..."

สน รูปสูง [สหายวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๑๖)

แต่...ครุสบน รูปสูง

เติบโต ปี

ก็แสนคำ แทนคุณ ให้สมค่า
ก็แสนดอก มาลา อันสุดสวย
ก็แสนมือ พนม น้อมอำนาจ
ไม่อาจเทียบ เทียมด้วย คุณอนันต์

ครูจากไป ดุจดัง ฝนสั่งฟ้า
ที่นำพา บทเรียน มาเสกสรรค์
มรดก ตกทอด สืบต่อกัน
ประชาชน เท่านั้น จะเปลี่ยนแปลง

งานที่ทำ นำสืบ มีหลากหลาย
เพียงเพื่อให้ ประชาชน ได้เข้มแข็ง
สมัชชา คนจน ร่วมจัดแจง
กองทุนฟื้นฟู สำแดง ด้วยพลัง

เกษตรกร ต้องมี ความมั่นคง
อนาคต ยืนยง มีความหวัง
ตั้งสภา องค์กร ประดุจดัง
หน่วยจัดตั้ง พลเมือง ผู้เปลี่ยนแปลง

มาวันนี้ ฝนลา กลบฟ้าหม่น
สาดส่องให้ ผู้คน ได้เห็นแสง
ทางข้างหน้า ไกลแสนไกล ร่วมออกแรง
ตั้งผนัง ทองแดง ต้องฝ่าฟัน

ดวงวิญญาณ ของครู รับรู้ไว้
อันความตาย เป็นเพียง แค่ความฝัน
แต่ความจริง คือสัญญา มีต่อกัน
จะจับมือ สร้างสรรค์ เพื่อแผ่นดิน

สน รูปสูง [สหายวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๑๗)

รำลึก ครูสน รูปสูง สหายวา ประชาธิปไตย

จากวิทยาลัยครู มุ่งสู่ราม สงครามป่า
สหายวา ครูประชา บานสดใส
เกษตรกร นักต่อสู้ ประชาธิปไตย
ด้วยหัวใจ หมายมั่น หมั่นรู้เรียน
ลูกชวานานามว่า สน รูปสูง
หมั่นหมายมุ่ง พยุงจิต นักคิดเขียน
หลอมรวมคน คนรวมกลุ่ม ด้วยพรากเพียร
ปรับเปลี่ยนเปลี่ยน เรียนรู้กัน ขยันทำ
27 กรกฎาคม ก่อนหน้า 2490
กำเนิดเกิด ความเพิ่มพูน ทุนสยาม
ปราชญ์ผู้กล้า ชาวประชา นำติดตาม
เป็นผู้นำ ล้ำหน้า ประชาธิปไตย
25 กรกฎาคม 59 ชาวไทยสูญเสีย
แสนอาดูร คุณครูสน ทนไม่ไหว
โรคหัวใจ คร่าชีวิต ท่านจากไป
คงเหลือไว้ ซึ่งคุณงาม นำความดี

ด้วยจิตคารวะ
ขบวนองค์กรชุมชนลูกหลานผู้มีบุญอีสานใต้
๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙

ระลึก อาลัยพ่อครูสนร์คนของแผ่นดิน

วันที่ ๒๖ ก.ค. ๕๙ รับฟังข่าวการจากไปของพ่อครูสน รูปสูง ผู้นำอาวุโส นักต่อสู้เพื่อชุมชน ที่เราศรัทธายิ่ง...ใจหาย..ทราบเมื่อคืนนี้...คิด..เขียนอะไรไม่ออก..บอกอะไรไม่ถูก...

วันนี้ขอบอก ขอเขียนออกมาจากใจว่า...เสียใจอย่างยิ่งกับการจากไปของผู้อาวุโสของพวกเราชาวชุมชน พวกเราชาวชุมชนเองคงต้องศึกษาชีวประวัติของท่านเพื่อเป็นการระลึกถึงคุณูปการของนักต่อสู้ที่ยิ่งใหญ่ ในหัวใจเราชาวชุมชน คนฐานราก

แม้ตัวเราเองเป็นครูอยู่ทางเหนือ พ่อครูยังมีเมตตา มีทางเพื่อความเข้าใจให้เรา ให้ทุกคน ทุกที่ในเรื่องงานพัฒนาชุมชน ผู้นำคนนี้ ท่านนี้ ชวน กล้า ทำ ทำดี ให้สู้ด้วยหัวใจ จากข้างในตัวเรา

พ่อครูมีเวลาใส่ใจคนชุมชนสม่าเสมอ ทุกข์เท่าไร หนื่อยแค่ไหน พ่อไม่หวั่น พร้อมปันเวลา ปันใจ ให้กำลังใจให้คนทำงานด้วยใจที่เมตตา แม้อูเหมือนว่าพ่อครูเป็นคนดุ แต่พ่อครูจริงใจเสมอ พ่อครูเคยเอ่ยกับตัวเราว่า..."มุกดาเอ๊ย สู้สู้ นะ เอ็งทำดีที่สุด อดทนต่อไป สู้ต่อไป ตามวิถี และวิถีที่เป็นตัวของตัวเอง" และพ่อครูยังพ่อบอกไว้ "พ่อเป็นเหมือนไฟ เอ็งเป็นเหมือนน้ำ เห็นเอ็งต่อสู้ นักร้องให้เมื่อยังเยาว์วัย ถูกวิจารณ์ โดนดูถูกมากมายว่าสู้ไปทำไม ทำอย่างนั้นอ่อนแอ ไม่มีทางเป็นได้ แต่กลายอย่างเจ้าทำได้ น้ำตาเจ้า เจ้าสู้มาต้องสู้ต่อ ต้องให้เห็นพื้นที่ ให้โอกาสคนที่เขาขาดโอกาส ขาดพื้นที่ ให้เขามีศักดิ์ศรี"

...ไม่เคยลืมคำที่พ่อครูบอกจากหัวใจของพ่อที่บอก ที่ยิ้มให้ครูรุ่นน้องทุกครั้งที่เราเจอ...ขอคารวะพ่อสน นักรู้ ครูของแผ่นดินด้วยหัวใจ...แม้พ่อเป็นคนธรรมดา แต่หัวใจมิใช่ธรรมดา รู้จักพ่อมาแต่

สน รูปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๑๙)

๒๕๒๕ จากครูเล็กๆ ร่วมงานเพื่อสร้างเด็ก ให้พื้นที่เด็ก จนถึงเวลา
ต่อสู้เรื่องสภาองค์กรชุมชน ให้พื้นที่ ให้โอกาสคนทุกคน ทุกกลุ่ม
ทุกเครือข่ายในระดับตำบล เป็นกลไก หนึ่งในที่มี พ.ร.บ.รับรอง เพื่อ
สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน เจตนารมณ์นี้ไม่มีหาย เชื้อมัน สานต่อ

...ขอวิญญานผู้กล้าเพื่อชุมชนสู่สุขคติสรวงสวรรค์ กลับให้
สบายนะเจ้า ครูของแผ่นดิน เราจะสืบสานอุดมการณ์ของพ่อครู
ต่อไป เมื่อเราเหนื่อย เราท้อ จะคิดถึงพ่อครูเพื่อเป็นกำลังใจ พ่อครู
ผู้ตลอดชีวิตของพ่อครู พวกเราชาวชุมชน จะมุ่งมั่นจะสานต่อ
ร่วมกันสรรค์สร้างแผ่นดินเกิด อย่างที่พ่อครูทำมา มุ่งมั่น ตั้งใจ
ตลอดมา.....พ่อครูสน รูปสูง จะอยู่ในหัวใจเรา คนชุมชนเสมอและ
ตลอดไป...

ครูมุกดา อินท๊ะสาร

(FB ครูมุกดา อินท๊ะสาร ลูกชาวพะเยา)

สน รูปสูง [สหายวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๒๐)

ระลึกถึง ครูสูง รูปสูง

ครู คือ ฮีโร่ ของชุมชน

ครู คือ ผู้ชี้นำคำว่าชุมชนเข้มแข็ง

ครู คือ แบบอย่างของการเปลี่ยนแปลง จากฐานล่าง

ครู คือ ผู้สร้างชุมชนต้นแบบจัดการตนเอง

ครู คือ ครูสน รูปสูง ผู้อยู่ในใจ ของชุมชน

ลูกแมว

วันทนีย์ กมลตรี

๒๗ ก.ค. ๒๕๕๙

เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนภาคอีสาน เสนอการปฏิรูปต้องกระจายอำนาจ ให้กับชุมชนท้องถิ่น

ครูสน รุปสูง ที่ปรึกษาสภาองค์กรชุมชนตำบลท่านางแนว อ.เวียงน้อย จ.ขอนแก่น เผยว่า เมื่อวันที่ ๑๙-๒๐ กรกฎาคม ๒๕๕๗ ที่ผ่านมา ณ แก่งเลิงจาน อ.เมือง จ.มหาสารคาม เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ๒๐ จังหวัด ได้ประชุมหารือ โดยมีข้อสรุปร่วมกันว่า

เครือข่ายสภาฯ มีความเชื่อว่าสาเหตุหลักของปัญหาคือ ความเหลื่อมล้ำที่มาจากการรวมศูนย์อำนาจ ดังนั้น จึงขอยืนยันถึงหลักการและแนวทางหลักของการปฏิรูปประเทศไทยคือ ต้องกระจายอำนาจให้กับชุมชนท้องถิ่นโดยประชาชนเป็นส่วนสำคัญในการจัดการตนเอง ขณะเดียวกันคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้ประกาศแนวทาง (Road map) และกำหนด ๑๑ ประเด็น เพื่อนำไปสู่การปฏิรูปประเทศไทย ซึ่งเป็นหลักการที่สอดคล้องกับเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเพื่อให้การปฏิรูปเกิดผลสัมฤทธิ์และเป็นประโยชน์สุขต่อประชาชนและสังคมโดยรวม เครือข่ายสภาฯ จึงขอยืนยันข้อเสนอ ดังนี้

๑) สนับสนุนและเสริมสร้างอำนาจภาคประชาชนให้มีส่วนสำคัญในการกำหนดนโยบายและแผนงานสู่การปฏิบัติในทุกระดับ

สน รุปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๒๒)

โดยยกระดับสภาองค์กรชุมชนสู่สภาพลเมือง เพื่อร่วมในการพัฒนา
บริหารจัดการและถ่วงดุลกับท้องถิ่น

๒) สนับสนุนชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดสรร
ทรัพยากรธรรมชาติ ดิน น้ำ ป่า แร่ และสิ่งแวดล้อม เช่น การบูร
ณาการแผนและงบประมาณของชุมชนกับหน่วยงาน การกำหนด
แนวเขตที่ดิน ป่าชุมชน การบริหารจัดการน้ำ การออกกฎหมาย
ธนาคารที่ดิน กฎหมายภาษีอัตราก้าวหน้า กฎหมายโฉนดชุมชน
 เป็นต้น

๓) สนับสนุนภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา
การทุจริต คอร์รัปชั่น โดยการควบคุมถ่วงดุลและตรวจสอบทั้งระดับ
ปฏิบัติการและนโยบายในทุกระดับ และเพิ่มบทลงโทษที่เด็ดขาด
เช่น การยึดทรัพย์ การตัดสิทธิ์ทางการเมือง เป็นต้น

๔) สนับสนุนชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่
มุ่งสร้างคนที่มีคุณภาพและคุณธรรมบนพื้นฐานที่เคารพรักชุมชน
ท้องถิ่นโดยมีหลักสูตรท้องถิ่น รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาภาคบังคับที่มี
คุณภาพตั้งแต่อนุบาล-ปริญญาตรีโดยไม่มีค่าใช้จ่าย มีการจัดตั้ง
กองทุนด้านการศึกษาให้กับลูกหลานเกษตรกร คนจน คนชายขอบ

๕) การแก้ปัญหาคอขวดความเหลื่อมล้ำทางสังคมและเศรษฐกิจ
เสนอให้มีระบบบำนาญให้กับเกษตรกร การดูแลรักษาพยาบาล
ด้านสุขภาพต้องมีความเท่าเทียมกัน

๖) สนับสนุนชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัด
การพลังงานทั้งในระดับพื้นที่และนโยบาย ยกเลิกสัมปทานที่มีโดย

สน. รูปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๒๓)

ยึดประโยชน์ชุมชน ประชาชนเป็นหลัก นอกจากนี้ส่งเสริมพลังงานทางเลือกโดยชุมชนเป็นเจ้าของ (ร่วมทุนและแบ่งผลประโยชน์)

๗) นอกจากนี้ เสนอให้มีการปฏิรูปด้านเกษตร โดยออกกฎหมายการปลูกต้นไม้ใช้หนี้ กฎหมายคุ้มครองพื้นที่การเกษตร การจัดตั้งกองทุนดูแลผลผลิตการเกษตร โดยเฉพาะมันสำปะหลัง ข้าว อ้อย และยางพารา

เพื่อให้ข้อเสนอดังกล่าวบรรลุเป้าหมาย เครือข่ายสภาองค์กรชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะร่วมมือกับภาคีเครือข่ายพัฒนา เช่น สภาพลเมือง สภาเกษตรกร ท้องที่ ท้องถิ่น ประชาสังคม ฯลฯ ในการสร้างสภาพลเมือง โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ และขับเคลื่อนร่วมกันตั้งแต่ระดับหมู่บ้าน ตำบล จังหวัด ร่วมเป็นหนึ่งเดียวโดยใช้สภาองค์กรชุมชนเป็นเครื่องมือ รวมทั้งประสานงานสร้างความร่วมมือกับสภาปฏิรูป สภานิติบัญญัติ เพื่อนำไปสู่ความเป็นธรรมในสังคมสืบต่อไป

รุ่งโรจน์ เพชระบูรณิน

สัมภาษณ์เมื่อ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (พอช.)

สภาองค์กรชุมชนตำบล : โรงเรียนประชาธิปไตยของประชาชน

นอกจากในฐานะรองประธานสภาพัฒนาการเมือง คนที่ 1 ชื่อของ สน รูปสูง เป็นที่รู้จักกันดีในฐานะแกนนำสภาองค์กรชุมชนตำบลท่านางแวน อำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ในสมัยอดีต สน เคยเป็นครูประชาบาลมาก่อน ภายหลังออกจากป่า ครูสน ก็มุ่งมั่นทำงานเพื่อชุมชนอย่างจริงจัง เป็นเกษตรกร เป็นนักพัฒนาเพื่อชุมชนท้องถิ่นในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย มายาวนานกว่า ๓๐ ปี

ที่แม้วันเปลี่ยนเวลาผ่านความไฝ่ฝันของครูสน นักสู้จากที่ราบสูงยังมั่นคง “การเปลี่ยนแปลงประเทศผมเชื่อว่าประชาธิปไตยชุมชนจะไปกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว แล้วประชาชนจะลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลง ผมอยากเห็นชาวบ้านลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลงตัวเขาเอง เปลี่ยนวิถีคิด เปลี่ยนการแบมือขอ เป็นเรื่องที่ใหญ่มาก นี่คือนี่สิ่งที่ผมหวัง” ครูสน ตอบคำถามด้วยแววตาและน้ำเสียงที่จริงจัง เมื่อถูกถามว่าที่ผ่านมาทำไปทำไม

ปัญหาของบ้านเราคืออะไร

วันนี้ความยากจนพัฒนาการไปสู่ปัญหาความเหลื่อมล้ำรายได้ของคนชั้นบนสุดกับรายได้ของคนล่างสุดนั้นห่างกันถึง ๑๕ เท่า เป็นความห่างที่น่ากลัว ไทยติดอันดับประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำติดอันดับของโลก และปัญหาความเหลื่อมล้ำจึงเป็นที่มาทั้งหมดของความไม่เป็นธรรม ดังนั้นการปฏิรูปประเทศไทย ต้องปฏิรูปทาง

สน รุปสูง [สหยาวยา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๒๕)

การเมือง ปฏิรูประบบราชการ ปฏิรูประบบการศึกษา ปฏิรูประบบ
การเกษตร และฯลฯ ซึ่งทั้งหมดเกิดจากปัญหาโครงสร้างทาง
การเมืองที่ผูกขาดจากคนจำนวนหนึ่ง ผูกขาดในการกำหนด
นโยบาย ผูกขาดในการออกกฎหมายควบคุมแผ่นดินนี้

ที่ผ่านมาเราละเลยการสร้างสำนึกรับผิดชอบของคน
ข้างล่างต่อบ้านเมืองมาตลอด ๗๘ ปี หลังการปฏิวัติ ๒๔๗๕ เป็น
ต้นมา เพราะฉะนั้นถ้าจะปฏิรูปทางการเมืองในระดับฐานล่าง
ประชาธิปไตยชุมชน เป็นกระบวนการหนึ่งที่น่าไปให้ชุมชน
ดำเนินการ และจะก่อเกิดการปฏิรูปอย่างขนานใหญ่

**ประชาธิปไตยชุมชนสามารถลดความเหลื่อมล้ำ ความไม่เป็น
ธรรมได้จริงหรือ**

กระบวนการประชาธิปไตยชุมชนเป็นการให้ชุมชนมา
เรียนรู้ทางการเมือง โดยเริ่มต้นจากตัวเขา คุณจะเอาหลักสูตรทาง
รัฐศาสตร์ อานาจอธิปไตยไปสอน ไปเปิดห้องเรียนกับชาวบ้าน ไป
จัดอบรมอย่างที่ราชการชอบทำไม่ได้ผลหรอก อย่าไปทำลาย ลงทุ้ง
นาไปเฉยๆ

ประชาธิปไตยชุมชนจะเริ่มต้นว่า บ้านของคุณมีปัญหา
อะไร อะไรที่ไม่เป็นธรรม ถ้าอยากให้เกิดความผาสุกในชุมชนของ
คุณ คุณจะต้องทำอะไร สิ่งไหนคุณทำได้คุณทำเลย สิ่งไหนคุณทำ
ไม่ได้คุณว่ามา คุณมีปัญหาอะไรบ้าง ปัญหาประเทศชาติมันอยู่ที่
ชุมชน อย่างที่มาบตาพุด ปัญหาอยู่ที่ชุมชนใช้ไหม ดินสไลด์เป็น
หลุมขนาดใหญ่ที่เกิดจากการทำนาเกลือ อยู่ที่ชุมชนในโคราช
หรือไม่ คุณอย่าไปยึดตีกรัฐสภา คุณอย่าไปมองทำเนียบรัฐบาล
เพียงอย่างเดียว การปฏิรูปประเทศไทยคุณต้องมองไปที่หมู่บ้าน

**ชุมชนจะเรียนรู้ทางการเมืองได้อย่างไร เปิดโรงเรียนที่ว่า
ด้วยชุมชนนี้จะอยู่เย็นเป็นสุข** ให้ทุกคนครอบครัวได้เรียนรู้ร่วมกัน
วันนี้บ้านคุณจัดการได้แล้ว คุณว่ามาอย่าให้ใครมาจัดการให้ อย่าให้
รัฐราชการ คนข้างนอก หรือนักการเมืองมาชี้ว่าต้องทำอย่างนั้น
อย่างนี้ เสร็จแล้วมันก็พังอย่างที่เห็น แล้วคุณคิดจะทำอย่างไร เมื่อ
จัดเวทีหลายรอบก็จะได้ออกมา สมมติตำบลหนึ่งมี ๑๐ หมู่บ้าน ก็
จัดทุกหมู่บ้านกระบวนตรงนี้เป็นการเรียนรู้ประชาธิปไตยทางตรง
คุณอย่าไปมองอำนาจอธิปไตยอย่างในตำรา นี่คือการสร้างให้ชุมชน
เกิดการตื่นตัวในการจัดการตนเอง

และมีทีมหนึ่งของสภาฯ รวบรวมปัญหาแล้วนำมา
สังเคราะห์ เป็นนโยบายระดับตำบลด้านต่างๆ ไม่ใช่แผนพัฒนาแต่
เป็นข้อเสนอทางนโยบาย จากปัญหาและความต้องการที่จะอยู่เย็น
เป็นสุข หลังจากนั้นก็จัดเวทีในระดับตำบล ใครบ้างที่เกี่ยวข้องกับ
หมู่บ้าน กับตำบล ก็เชิญมาร่วม อย่าง อบต. ท้องที่ กำนัน
ผู้ใหญ่บ้านทั้งหมด รวมทั้งนายอำเภอ และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง
แล้วให้แต่ละหมู่บ้านเสนอปัญหาความต้องการในส่วนที่พวกเขาทำ
ไม่ได้ ซึ่งได้ผ่านการกลั่นกรองจากหมู่บ้านแล้ว ให้คนที่เกี่ยวข้องรับ
ฟัง นี่เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งส่วนรัฐราชการ
นักการเมืองท้องถิ่น และชาวบ้าน

โครงสร้างกลไกนี้สร้างขึ้นมาจากอะไร

สร้างอำนาจต่อรอง การเมืองแบบประชาธิปไตยชุมชน
ไม่ได้ปฏิเสธการเมืองแบบตัวแทน ผมกำลังบอกว่ามันล้มเหลว
วิธีการคือต้องควบคุมมัน สภาฯ จะมีบทบาทเข้าไปร่วมกำหนด

สน. รูปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๒๗)

นโยบาย กำหนดตั้งแต่ระดับตำบล ระดับจังหวัด ระดับชาติ ติดตาม ตรวจสอบ เป็นลักษณะการเคลื่อนตัวทางสังคม ลำพังคนแค่ ๔-๕ คนไปพูดคุยกับ อบต. ไปคุยกับนายอำเภอ จะไม่มีความหมายและ น้ำหนักอะไรเลย เราเสนอทั้งตำบลเป็นกระบวนการเรียนรู้ทาง ปัญญา เป็นกระบวนการทางสังคมที่ก่อให้เกิดพลังขึ้น

แต่ก่อนชาวบ้านไม่เคยรู้เลยว่า อบต.มีงบประมาณเท่าไร เอาไปทำอะไรบ้าง ตอนนี่เขาเห็น เป็นการเริ่มต้นธรรมาภิบาล ความโปร่งใสของท้องถิ่นท้องถิ่นที่คุณจะทำเหมือนเดิมไม่ได้แล้ว คุณ จะสั่งการแบบบนลงล่างไม่ได้แล้ว งบลงมาจังหวัดเท่าไรให้คุณเอาไป ทำอะไรบ้าง ต้องแบให้พี่น้องเห็น ถ้าทำประชาธิปไตยชุมชน สังคม มันจะสะอาดขึ้น สะอาดตั้งแต่หมู่บ้านชุมชนขึ้นมา ทำให้ อบต.ไม่ กล้าโกง ที่น่าสนใจมีบางตำบลมีแนวโน้มการซื้อสิทธิ์ขายเสียงมี โอกาสจะดีขึ้น เพราะชาวบ้านเริ่มเข้าใจว่าถ้าเราได้ผู้นำที่ดีๆ ตามที่ ต้องการ มากำหนดนโยบายตรงกับที่เราได้เสนอซึ่งได้มากกว่าเงินที่ เขาซื้อเสียง ชาวบ้านเริ่มเปลี่ยนความเชื่อจากการเกิดสภาฯ เมื่อ เป็นเช่นนี้ชาวบ้านได้เห็นพลัง ได้เห็นอำนาจของตัวเอง

เป็นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงไม่ใช่ท่องตำรา เป็นการ เรียนรู้ทางการเมือง ร่วมกำหนด ตรวจสอบนโยบายทางการเมือง ด้วยตัวเขาเอง ไม่มีการรับรู้และพัฒนาจิตสำนึกใดที่ไม่ผ่านการ ปฏิบัติ จิตสำนึกทางการเมืองจะต้องผ่านการปฏิบัติจริงทางการเมือง

สภาองค์กรชุมชนตำบล ทำให้เกิดรูปธรรมความสำเร็จอย่างไร

สน รูปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๒๘)

จากประสบการณ์ที่ผ่านมาผมพอสรุปภาพรวมของผลที่เกิดขึ้นได้ว่า ๑) ประชาชนมีความตื่นตัว และเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ๒) สามารถสร้างความสมานฉันท์ในชุมชนให้เกิดขึ้นได้ ๓) อปท. และส่วนราชการเห็นความสำคัญให้ความร่วมมือด้วยดี ๔) สร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นกับท้องที่และท้องถิ่น ๕) สร้างงานสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ของชุมชน ๖) เกิดการรวมกลุ่มร่วมกันอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมของชุมชน และ ๗) ช่วยให้การเลือกตั้งในท้องถิ่นปราศจากการซื้อสิทธิ์ขายเสียง

รุ่งโรจน์ เพชรบุรณิน

สัมภาษณ์เมื่อ ๓๐ สิงหาคม ๒๕๕๔

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

สน รูปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๒๙)

เสียงจากคนฐานล่างหลังรัฐประหาร ในมุมมองครูสน รูปสูง

“วันนี้คุณต้องฟังประชาชน ฟังเสียงคนข้างล่าง” คำกล่าวของครูสน รูปสูง ในฐานะแกนนำสภากองค์กรชุมชนตำบลท่านางแนวอำเภอแวงน้อย จังหวัดขอนแก่น ให้สัมภาษณ์ บอกเล่ามุมมอง และความคิดต่อบทบาทของสภากองค์กรชุมชน ภายหลังเกิดเหตุการณ์รัฐประหาร

ภายใต้สถานการณ์การยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ หรือเรียกย่อๆว่า คสช. ที่บอกว่าทำเพื่อไม่ให้นักการเมืองเข้าสู่ภาวะวิกฤตจรรยาจล เกิดการใช้ความรุนแรงต่อกัน ชาวบ้านส่วน

สน รุปลุง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๓๐)

หนึ่งก็คิดว่าดีที่มาทำให้บ้านเมืองสงบ ถ้า คสช.ทำได้จริงดังที่ว่า
ชาวบ้านอีกบางส่วนก็ว่าทหารควรถอยออกไป

ส่วนประเด็นปฏิรูปแน่นอนว่าชาวบ้านเห็นด้วยที่จะให้มีการปฏิรูปเกิดขึ้น ซึ่ง คสช.จะมีการตั้งสถานีวิทยุแห่งชาติ สภาปฏิรูป ซึ่งสภาองค์กรชุมชนยังรอดูท่าทีจึงไม่มีการเคลื่อนไหวใดๆ

หากแต่ชาวบ้านบางส่วนยังรอดูว่า จะยอมรับฟังพวกเขาหรือไม่ ยังเป็นข้อกังขาที่ถามกันจนทุกวันนี้ ส่วนใหญ่ที่ไม่เชื่อเพราะ
บทเรียนจากอดีตที่ผ่านมา สิ่งที่ถูกครอบงำนั้นไม่ได้ทำเพื่อพวกเขา แต่ทำเพื่อประโยชน์ของผู้ปกครองทั้งหลายเสียเอง

แกนนำ ในสภาพการณ์เช่นนี้เราหนีไม่พ้นและมันมาถึงแล้ว
ว่าต้องปฏิรูปประเทศ ถ้าเราไม่ลุกขึ้นมาปฏิรูปก็จะจัดการเรา
ชาวบ้านเลยคุยกันว่าจะต้องสร้างกระบวนการให้ประชาชนตื่นรู้ ให้
เขาลุกขึ้นเปลี่ยนแปลงให้ได้จึงคิดต่อว่า ถึงแม้ว่า ถ้า คสช.จะจัดตั้ง
สภาปฏิรูปขึ้นมา ถ้าพี่น้องประชาชนต้องการให้ปัญหาของตนเอง
ได้รับการแก้ไข สภาองค์กรชุมชนตำบลต้องปรับบทบาทหันมา
ศึกษาทุกๆ เรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกระจายรายได้ เรื่องที่ดิน
ภาษีอัตราก้าวหน้า พลังงาน หรืออื่นๆ ที่เราพูดกันมานานมากแล้ว

“ชาวบ้านต้องร่วมกันคิดผลักดันเนื้อหาการปฏิรูปด้าน
ต่างๆ เหล่านี้ขึ้นมา เป็นกระบวนการที่ต้องบรรจุเนื้อหาที่
ชาวบ้านต้องการเข้าสู่สภาปฏิรูปให้ได้ ความคิดของชาวบ้าน ณ
วันนี้ก็อยู่ตรงจุดนี้ และรอดูสถานการณ์ต่อไปว่า เมื่อไหร่จะมี
รัฐบาลกลาง เมื่อไหร่จะมีสถานีวิทยุ และเมื่อไหร่จะมีสภา
ปฏิรูป”

สน. รูปสูง [สหยาวยา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๓๑)

ชาวบ้านเขาวิเคราะห์กันว่า ถ้าอยู่อย่างนี้นานไปจะสร้างความขัดแย้งรอบใหม่ขึ้นมา แต่ถ้าไม่นานเกินไป และมีกลไกทั้ง ๓ สิ่งขึ้นมาเพื่อมาแก้ไขปัญหาสังคม ก็จะผ่อนคลายจากภาวะการณืที่ตึงเครียด ที่สำคัญการปฏิรูปต่อไปนี้จะละเลยคนข้างล่างไม่ได้ เขาไม่ได้สนใจสถานะนิติบัญญัติ หรือว่าใครจะมาดำรงตำแหน่งใดๆ เรื่องนี้ให้ คสช. ว่ากันไปเอง

“เรื่องการปฏิรูป จะละเลยข้างล่างไม่ได้ มันจะไม่สำเร็จ และจะเกิดวิกฤติระลอกต่อไปขึ้นอีก แต่ถ้าทำตรงนี้ดี ฟังข้างล่าง ไล่เรื่องสี่เสื่อต่างๆที่เป็นข้อขัดข้องทางการเมืองที่เป็นปัญหาอยู่มันก็จะค่อยๆ คลายตัวลง และสามารถนำไปสู่ความเป็นเอกภาพของสังคมได้ในที่สุด”

ประเทศไทย แม้จะมีความขัดแย้งรุนแรงปานใด ถ้าเป็นสังคมอื่นน่าจะมีการชดกันไปแล้ว เกิดเสียงปืนแตกไปนานแล้ว อาจเพราะเราเป็นเมืองพุทธโอกาสที่จะหักกันเรามองว่า ไม่ใช่ทางออกข้างล่างที่แตกตัวกันฝั่งเหลืองไม่เอาคอร์ปชั่น ฝั่งเสื้อแดงโดยลึๆ ก็ไม่ต่างกัน เขาหวังว่าผู้ปกครองจะให้ความเป็นธรรมแก่เขา เห็นหัวพวกเขา และทำให้เขาอยู่เย็นเป็นสุข

“ส่วนที่ว่ากฎหมายดี ๆ จะมีโอกาสเกิดขึ้นในยุครัฐประหารได้ไหม เพราะถ้าเป็นยุคสภาผู้แทนฯที่มาจากกรรเล็กลงตั้ง ๆ ไม่ฟังประชาชนเลย แต่ในยุคเผด็จการ พอประชาชนเสนอกฎหมาย ก็เลยมีการตอบสนอง นับเป็นโอกาสที่ดีที่เราจะผลักดันกฎหมายหลายๆ ฉบับให้เป็นจริง”

ในช่วงที่ ประเทศอยู่ในภาวะไม่ปกติเช่นนี้ เป็นช่วงเวลาที่เราต้องลุกขึ้นมาแล้ว สภาองค์กรชุมชน ๔ พันกว่าแห่ง ต้องรวมตัว

สน. รูปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๓๒)

กันเป็นเครือข่าย และช่วยกันตะโกนขึ้นมาว่าแต่ละเรื่องแต่ละประเด็นจะทำเช่นใด พวกเราได้ศึกษาเรียนรู้ เสนอทางออกแต่ละเรื่องไปไม่รู้เท่าไรแล้ว เดินขบวนปิดล้อมสภาที่ทำมามากแล้ว

จากสิ่งที่สะสมมาประชาชนพร้อมแล้วที่จะทำ เพราะเขาเรียนรู้จากตัวเอง กฎหมายดีๆไม่ได้เกิดจากผู้ปกครอง แต่เกิดจากประชาชน ไม่ว่าจะเรื่องพลังงาน เรื่องที่ดิน ภาษีอัตราก้าวหน้า และอื่นๆ เป็นสิ่งที่เกิดจากข้างล่างทั้งหมดเลย

แต่ขอยืนยันหยัดว่าประชาชนต้องยืนให้มัน เราไม่ตำหนิว่าคุณเป็นใคร แต่วันนี้คุณต้องฟังประชาชน ฟังเสียงคนข้างล่าง เพราะทุกวันนี้ประชาชนไม่เหมือนกับเมื่ออดีตที่ผ่านมา มีพัฒนาการการเปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว วันนี้ไม่มีทางออกอื่น นอกจากจะต้องปฏิรูป ออกแบบสังคมใหม่ กติกาใหม่ให้สอดคล้องกับข้างล่างที่เขาเรียกร้อง ๘๐ กว่าปีมาแล้ว

ส่วนเราต้องเร่งสร้างเครือข่ายสภาองค์กรชุมชนให้เป็นจริง ติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิด เราไม่ต้องการเอาชนะสีเหลือง เราไม่ต้องการเอาชนะสีแดง ถ้าปฏิรูปเพื่อเอาชนะนี้ไม่จบ เราต้องคิดว่าต้องการเปลี่ยนประเทศเพื่อเอาชนะความยากจน ความเหลื่อมล้ำ ปัญหาทั้งทั้งปวงของเราได้ ประเทศชาติจะได้อยู่ร่วมกันอย่าง เป็นเอกภาพ อย่างอนหลับอยู่เฉย ปลูกให้ตื่นรู้ และลุกขึ้นมามีส่วนร่วมในการปฏิรูป

เราผลักดันเรื่องกระจายอำนาจ การปฏิรูปโครงสร้างอำนาจ เพื่อให้อำนาจในการปกครองไปถึงมือประชาชน ซึ่งเราเรียกว่า **“จังหวัดจัดการตนเอง”** ซึ่งมีการขยับในหลายจังหวัด ณ

สน รุปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๓๓๓)

ขณะนี้สภาองค์กรชุมชนหลายแห่งเริ่มตระหนักรู้ เริ่มสนใจ และตื่นรู้ ที่จะเข้ามามีบทบาทในการเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปเปลี่ยนแปลง ประเทศต่อไป

ครูสน รุปสูง ในฐานะแกนนำสภาองค์กรชุมชนตำบลท่า นางแนว อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น สมัยอดีตครูสอน เป็นครู ประชาบาลมาก่อน ภายหลังออกจากป่า ครูสน ก็มุ่งมั่นทำงานเพื่อ ชุมชนอย่างจริงจัง เป็นเกษตรกร เป็นนักพัฒนาเพื่อชุมชนท้องถิ่น ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย มา ยาวนาน แม้วันเปลี่ยนเวลาผ่านความเฝ่ฝืนของครูสน นักสู้จากที่ ราบสูงยังมั่นคง “การเปลี่ยนแปลงประเทศผมเชื่อว่า ประชาธิปไตยชุมชนจะไปกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัว แล้ว ประชาชนจะลุกขึ้นมาเปลี่ยนแปลง ผมอยากเห็นชาวบ้านลุก ขึ้นมาเปลี่ยนแปลงตัวเอง เปลี่ยนวิถีคิด เปลี่ยนการแบมือขอ เป็นเรื่องที่ใหญ่มาก นี่คือนสิ่งที่ผมหวัง” ครูสน กล่าวทิ้งท้าย

รุ่งโรจน์ เพชรบูรณิน

เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์ : ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๗

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

“เอาอำนาจไว้ข้างล่าง ให้จังหวัดจัดการตนเอง เป็นทางออกประเทศไทย” ข้อคิดจากครูสน รุปสูง

ครูสนกล่าวย้อนถึง ๘๑ ปี ของประชาธิปไตยไทย ที่รวมศูนย์อำนาจรัฐไว้ส่วนกลาง ได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำความไม่เป็นธรรม อำนาจไม่ถูกกระจายลงสู่ข้างล่าง การพัฒนาโครงการต่างๆ การตัดสินใจ การจัดการทรัพยากร อำนาจรัฐศูนย์กลางตัดสินใจแทน

แต่ในขณะเดียวกันก็มีกระบวนการลุกขึ้นสู้ของภาคประชาชนเรื่อยมา จนปัจจุบันการเมืองเป็นเรื่องสี่เสื่อ สี่เหล็องต่อสู้กับคอร์รัปชั่น สี่แดงต่อสู้กับอำมาตย์ ถ้าวิเคราะห์กันให้ลึกต่างฝ่ายต่างลุกขึ้นสู้ชนชั้นปกครอง เป็นการถ่วงดุลอำนาจ ลึกๆแล้วประชาชนต้องการจัดการตัวเอง ต้องการมีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ต้องการอำนาจกำหนดตัวแทนของเขาให้บ้านเมืองมีความบริสุทธิ์ยุติธรรม

ซึ่งวิธีการที่เอาอำนาจลงไปให้ข้างล่างได้ คือให้จังหวัดจัดการตนเอง ก็คือเอาอำนาจจากข้างบนไปไว้ข้างล่าง เพิ่มอำนาจประชาชน ลดอำนาจรัฐ ขจัดความเหลื่อมล้ำ พุดแบบนี้ไม่พอต้องเสนออย่างเป็นรูปธรรม ก็คือการกระจายอำนาจ ให้จังหวัดปกครองตัวเอง ตามรัฐธรรมนูญ ม.๘๑ วรรคท้าย

สน รุปสูง [สหായวา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน

(๓๕)

ครูสนกล่าวต่อว่า เป็นเรื่องที่สอดคล้องกับข้อเสนอปฏิรูปชุด ท่านอานันท์ ปันยารชุน ข้อที่ ๑) ให้จังหวัดปกครองตัวเอง โดย ยกเลิกระบบราชการส่วนภูมิภาค โอนภารกิจให้ท้องถิ่น อย่าง เกษตรจังหวัด หรือหน่วยงานสำคัญๆก็คงไว้ ในระดับตำบลก็ เช่นกัน ๒) อำนาจที่รวมศูนย์ส่วนกลางจะลดลง เอาอำนาจไปไว้ที่ จังหวัด การจัดการทรัพยากร และอื่นๆ ส่วนกลางดูแลเรื่องความ มั่นคง ๓) วิธึงบประมาณและการคลังต้องปรับใหม่ ต้องปฏิรูปใหม่ ปัจจุบันเก็บมาไว้ส่วนกลาง และแบ่งกลับคืนส่วนหนึ่ง ต่างจากบาง ประเทศในเอเชีย ประเทศญี่ปุ่นข้างล่าง ๖๐ ข้างบน ๔๐ เปอร์เซ็น ของภาษี ประเทศจีน ข้างล่าง ๗๕ ข้างบน ๒๕ ส่วนไทยเรา ๒๘ เปอร์เซ็นสำหรับข้างล่าง

ถ้าทำตามข้อเสนออำนาจจะไปสะดุดอยู่ อบต. อปท. ท้องถิ่น คณะปฏิรูปฯ บอกว่าอำนาจต้องถึงมือประชาชน ก็ต้องมี องค์กรภาคประชาชนเกิดขึ้น มีสภาประชาชนหรือสภาองค์กร ชุมชนระดับตำบล จังหวัด มีการประชุมปีละครั้งร่วมกำหนด นโยบาย เป็นสถานนโยบาย และให้กรรมการสภาองค์กรชุมชน เลือกตั้งกันเองไปนั่งในสัดส่วน ๑ ใน ๓ ของท้องถิ่น เพื่อไปดูแล ท้องถิ่นเอานโยบายไปทำแทน

นอกจากนี้ สภาองค์กรชุมชนยังทำหน้าที่ในการถ่วงดุล สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของสภาองค์กรชุมชน นั่นคือข้อที่ ๔ คือให้มีสภาประชาชนในการถ่วงดุล เป็นสถานนโยบายโดยที่ ประชาชนมีตัวแทนไปนั่งคอยกำกับดูแล

วันนี้เราไม่ต้องรอข้อ ๑-๓ ข้อที่ ๔ เราทำได้เลย อย่างเช่น ที่จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดจัดการตนเอง กระบวนการที่สภา องค์กรชุมชนทำอยู่ทั้ง ๖๓ ตำบล เป็นกระบวนการฝึกฝน เปลี่ยน สำนึกของประชาชนให้ลุกขึ้นมาจัดการกับเรื่องราวของตนเอง ถ้า

สน รูปสูง [สหยาวยา] :นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยชุมชน
(๓๖)

คนไม่พร้อม คนไม่สูงงอมพอ คนยังยึดอยู่ในระบอบอุปถัมภ์ ยังทำไม่ได้

ต้องเปลี่ยนประชาชนก่อน ให้เกิดสำนึกความเป็นเจ้าของ แล้วลุกขึ้นมาทำเอง เมื่อประชาชนพร้อมวิธีการ ข้อ ๑-๓ จะมาเอง สำคัญอยู่ที่ประชาชนพร้อมหรือยัง ถ้ากระจายอำนาจให้อยู่ใกล้มือประชาชน และมีองค์กรภาคประชาชนคอยถ่วงดุลตรวจสอบ ความขัดแย้งจะน้อยลง เพราะต่างสีเสื่อต่างหวังดีต่อบ้านเมืองด้วยกัน หันหน้าปรึกษาหารือ หรืออย่างที่ว่าอำเภอกาบเชิง จังหวัดสุรินทร์ ที่ทุกภาคส่วนมาร่วมกัน ทั้ง อบต. ครู พระ นายอำเภอหันหน้าเข้าหากันเรื่องที่ขัดแย้งอยู่ก็จะหายลงไปได้

ยึดปัญหาชุมชนเป็นแกนกลาง อย่ายึดความขัดแย้ง ทุกภาคส่วนหันหน้าปรึกษาหารือ เอาปัญหาของชุมชนมาแก้ไข หลักการใหญ่คือเราต่อสู้เพื่อเอาอำนาจลงไปได้ข้างล่าง ถ้าอำนาจลงไปแล้วทุกเรื่องจบ ครูสอนเชื่อเช่นนั้น

รุ่งโรจน์ เพชรบูรณิน

เรียบเรียงจากการสัมภาษณ์ : 26 มิถุนายน 2556

สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

ได้...ครุสุม

ก็เสนาคำ แทนคุณ ให้สมคำ
ก็เสนาดอก มาลา อันสุดสวย
ก็เสนามือ พนม น้อมอัญวย
ไม่อาจเทียบ เทียบด้วย คุณอนันต์

ครุจากไป ดุจดั่ง ฟนสังข์ฟ้า
ก็นำพา บทเรียน มาเสกสรรค์
มรดก ตกทอด สืบต่อกัน
ประชาชน เท่านั้น จะเปลี่ยนแปลง

งานที่ทำ นำสืบ มีหลากหลาย
เพียงเพื่อให้ ประชาชน ได้ชื่นชม
สมัชชา คนจน ร่วมจัดแจง
กองทุนฟื้นฟู สำแดง ด้วยพลัง

เกษตรกร ต้องมี ความมั่นคง
อนาคต ยืนยง มีความหวัง
ตั้งสภา องค์กร ประดุจดั่ง
หน่วยจัดตั้ง พลเมือง ผู้เปลี่ยนแปลง

มาวันนี้ พนลา กลบฟ้าหม่น
สาดส่องให้ พุคน ได้เห็นแสง
ทางข้างหน้า ไกลแสนไกล ร่วมออกแรง
ตั้งพลัง กองแดง ต้องฟ้าพัน

ดวงวิญญาณ ของครุ รับรู้ไว้
อันความตาย เป็นเพียง แค่ว่าพัน
แต่ความจริง คือสัญญา มีต่อกัน
จะจับมือ สร้างสรรค์ เพื่อแผ่นดิน